

Fiche 5: Verordening uitzonderlijke handelsmaatregelen t.b.v. landen en gebieden die verbonden zijn met het Stabilisatie- en Associatie Proces

Titel:

Voorstel voor een verordening van de Raad houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2007/2000 tot vaststelling van uitzonderlijke handelsmaatregelen ten behoeve van de landen en gebieden die deelnemen aan of verbonden zijn met het Stabilisatie- en Associatie Proces van de Europese Unie, tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2820/98 en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 1763/1999 en (EG) nr. 6/2000

Datum Raadsdocument: 4 november 2004

Nr. Raadsdocument: 14199/04

Nr. Commissiedocument: COM2004)739

Eerstverantwoordelijk ministerie: LNV i.o.m. FIN, BZ, EZ

Behandelingstraject in Brussel: Raadswerkgroep Westelijke Balkan (COWEB), CSA, Raad. Vanwege mogelijke politieke implicaties zal in de eindfase van de besluitvorming ook Coreper worden betrokken.

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

In het kader van het Stabilisatie- en Associatie Proces heeft de EU in verordening 2007/2001 toegang tot de EU-markt verleend voor vrijwel alle landbouwproducten. Hieronder valt ook suiker, die afkomstig is uit de westelijke Balkanlanden waarmee nog geen Stabilisatie- en Associatie Overeenkomst is afgesloten (Albanië, Bosnië Herzegovina, Servië en Montenegro, inclusief Kosovo). Het hoofddoel van deze maatregel is om de economieën van de westelijke Balkanlanden te stimuleren via een geprivilegieerde toegang tot de EU-markt.

Deze regeling moedigt echter de betrokken landen aan om hun gehele suikerproductie uit te voeren naar de EU (waar de marktprijs voor suiker tot drie maal zo hoog is als op de wereldmarkt) en hun eigen binnenlandse vraag te dekken door invoer vanuit de wereldmarkt (met name rietsuiker uit Brazilië). Dit strookt niet met de economische duurzaamheidsdoelstelling die in de conclusies van de Top van Thessaloniki met betrekking tot deze landen is opgenomen. Bovendien creëert de huidige invoerregeling nieuwe handelsstromen tussen de westelijke Balkan en derde landen. Hiervoor kunnen deze derde landen op het moment van toetreding van de westelijke Balkanlanden tot de EU op basis van WTO-bepalingen compensatie zoeken. Op basis van deze argumentatie stelt de Commissie voor de huidige regelingen zodanig te wijzigen dat de onbeperkte invoer van suiker wordt omgezet in een tariefcontingentenregeling.

Ten aanzien van Bosnië en Herzegovina, Servië en Montenegro en Albanië kan de EU deze wijziging unilateraal doorvoeren. Voor vergelijkbare wijzingen in de preferentiële regelingen die in de bilaterale overeenkomsten met Kroatië en Macedonië zijn opgenomen, moet de EU echter met deze landen in onderhandeling treden omdat deze afspraken zijn vastgelegd in een Stabilisatie- en Associatie Overeenkomst. De Commissie presenteert een apart voorstel met de aanbeveling aan de Raad haar hiertoe te machtigen.

De preferentiële invoerregeling voor suiker uit de westelijke Balkan (die dateert van 2001) heeft overigens slechts beperkt gefunctioneerd omdat er in de loop van 2003 sprake bleek te zijn van fraude. Dat leidde tot schorsing van de maatregel. De regeling is met ingang van 8 augustus 2004 weer opengesteld.

Rechtsbasis van het voorstel: Artikel 133 EG

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: Raad beslist met gekwalificeerde meerderheid.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit: n.v.t., het betreft een exclusieve bevoegdheid van de Commissie

Proportionaliteit: positief, een verordening is het geëigende middel om het gestelde doel te bereiken.

Consequenties voor de EU-begroting: Geen.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Het beheer van een onbeperkte invoerregeling wordt vervangen door een systeem van beheer van een invoercontingentsysteem. Het beheer van het invoercontingentsysteem is in handen van de Commissie. Zij wordt hierin bijgestaan door het desbetreffende betaalorgaan in elke lidstaat. In Nederland is het Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA) het daartoe aangewezen betaalorgaan. De voorgestelde maatregel leidt naar verwachting niet tot extra werklast voor het HPA, temeer omdat tot nu toe nauwelijks suiker uit de westelijke Balkan in Nederland is ingevoerd. Voor zover er wel extra werklast zou zijn, kan die binnen de bestaande personeelsbezetting worden opgevangen.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): Geen

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

De verordening treedt in werking op de derde dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad. Gestreefd wordt naar een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding, bij voorkeur in 2005.

Consequenties voor ontwikkelingslanden:

De betreffende westelijke Balkanlanden (Albanië, Bosnië en Herzegovina, Servië en Montenegro, inclusief Kosovo) hebben de status van ontwikkelingsland. Albanië, Bosnië en Herzegovina, Macedonië en Servië en Montenegro zijn volgens de DAC lijst lage middeninkomenslanden en Kroatië behoort tot de hoge middeninkomenslanden. Albanië, Bosnië en Herzegovina, en Macedonië zijn ook partnerlanden van Nederland. De maatregel heeft dus directe consequenties voor deze groep ontwikkelingslanden. Voorzover de invoer van de Balkan onbedoeld gedekt wordt door exporten van ontwikkelingslanden (zoals Brazilië, volgens de Commissie) zou de voorgestelde quotering van de suikerexport van de Balkan naar de EU aldus indirect ook een effect op deze landen kunnen hebben.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland is het eens met de analyse van de Commissie dat de westelijke Balkanlanden op dit moment deels op een wijze die onbedoeld was, gebruik maken van de preferentiële invoerregeling voor suiker. Nederland zal zich derhalve in dit geval niet verzetten tegen de keuze voor tariefcontingenten, omdat deze de meest praktische en pragmatische oplossing biedt. Echter, het voorstel mag het algemene beleid om via handelspreferenties de prille en zwakke economieën van de westelijke Balkanlanden te helpen ontwikkelen, niet ondermijnen. De wijziging van de preferentiële regeling voor suiker kan daarom geenszins als precedent voor andere producten worden gezien.

Nederland wil de Commissie in overweging geven om ter compensatie van de beperking van de suikerexport aan de westelijke Balkanlanden meer markttoegang te geven voor producten die nu nog beperkingen kennen.

De betrokken landen in de westelijke Balkan zijn kandidaat-lidstaat of potentiële kandidaat-lidstaat van de EU. Het argument van de Commissie bij het opstellen van de verordening om rekening te houden met eventuele compensatie voor handelsstromen bij EU-toetreding heeft dan ook, met name voor de potentiële kandidaat-lidstaten, vooralsnog slechts theoretische betekenis.

Tot slot kan dit voorstel niet los worden gezien van de recente Commissievoorstellen voor de hervorming van de suikermarktordening. Omdat daarin wordt voorgesteld de suikerproductiequota in de EU zelf fors te verlagen en omdat de afgesproken vrije invoer voor de Minst Ontwikkelde Landen vanaf juli 2009 (*Everything But Arms*-initiatief) een gegeven is, evenals de gequoteerde ACP-invoer, acht Nederland een contingentering van de invoer

uit de westelijke Balkanlanden aanvaardbaar. De hoogte van de contingenten die de Commissie voorstelt moet gebaseerd zijn op een realistische inschatting van het verschil tussen productie van suiker en de suikerconsumptie in betrokken landen. De Commissie stelt de volgende contingenten voor: Albanië: 1000 ton, Bosnië Herzegovina: 12.000 ton en Servië en Montenegro: 150.000 ton. Nederland beraadt zich nog op de hoogte van de contingenten. Het is gewenst in de regeling ruimte op te nemen om bijvoorbeeld op basis van een periodieke evaluatie deze contingenten aan te passen.